

第

1

課: ひらがな

Lliçó 1: Hiragana

El primer pas per iniciar-nos en el japonès que farem en aquest llibre serà aprendre unes nocions bàsiques sobre l'escriptura de l'idioma: parlem, evidentment, d'aquells «gargots» tan intrigants. En aquestes primeres lliçons t'hauràs d'esforçar de valent per aprendre els dos sil·labaris.

Els sil·labaris

L'escriptura és la base de l'aprenentatge correcte del japonès, ja que els llibres de text en *rōmaji* (és a dir, escrits en alfabet occidental) són útils però, a la llarga, deficients. Saber només japonès parlat equival a ser analfabet. Si el que vols és aprendre japonès a tots els nivells i, especialment, si vols arribar a poder llegir revistes o còmics, has de passar obligatòriament per l'aprenentatge de l'escriptura. I els dos sil·labaris del japonès (en aquesta lliçó estudiem el més important, el hiragana) són el primer pas per a un aprenentatge sòlid de l'idioma. T'has d'acostumar com més aviat millor a les grafies japoneses, i per això començarem amb les bases de l'escriptura.

Has de saber que en japonès no existeix un alfabet, tal com el coneixem nosaltres. En comptes d'un alfabet hi ha dos «sil·labaris» anomenats hiragana i katakana. Un caràcter japonès equival normalment a una síl·laba de dues lletres en el nostre idioma (vet aquí perquè s'anomenen «sil·labaris»). Així, el caràcter か es llegeix *ka*. Només hi ha una excepció: el so «n», l'únic so consonàntic que pot anar sol.

Tant el hiragana com el katakana tenen 46 símbols sil·làbics, equivalents entre si pel que fa a la pronunciació –tot i que l'escriptura és diferent–. Per exemple, el caràcter hiragana ち i el caràcter katakana チ es llegeixen tots dos *chi*.

Això que potser et sembla estrany no ho és tant si considerem que nosaltres també tenim un sistema similar: les majúscules i les minúscules. Pensa: quina semblança purament de forma hi ha entre «a» i «A» o entre «g» i «G»? Et semblen iguals?

En japonès també hi ha els anomenats kanji, ideogrames importats del xinès durant els segles III i VI de la nostra era que designen conceptes en comptes de sons. Existeixen moltíssims kanji (es calcula que més de 50.000), però en realitat se n'utilitzen «només» uns 3.000 de manera freqüent i habitual, dels quals 1.945 són considerats d'ús comú (L.L.3) i s'han d'estudiar obligatòriament a les escoles.

El tema d'aquesta primera lliçó és el sil·labari hiragana, el més bàsic i imprescindible per aprendre els fonaments de la llengua japonesa.

Sobre l'escriptura japonesa

Abans d'entrar en matèria, serà útil conèixer alguns aspectes bàsics de l'escriptura japonesa. El japonès es pot escriure a l'estil tradicional (verticalment i de dreta a esquerra), però també a l'estil occidental (horitzontalment i d'esquerra a dreta), com escrivim nosaltres. En els diaris i els manga, per exemple, es tendeix a utilitzar l'estil tradicional. Avui dia, al Japó s'utilitzen totes dues modalitats, tot i que potser hi ha un lleuger predomini de l'estil occidental. Tanmateix, cal acostumar-se a totes dues maneres d'escriure.

Ara bé, molts llibres, revistes, còmics i material imprès en general, es llegeixen «al revés». Per tant, en els llibres japonesos, la portada es troba allà on nosaltres tindriem la contraportada, i la lectura de les pàgines es fa de dreta a esquerra, just al contrari que en els nostres llibres. Ben mirat, tampoc no té res d'estrany: els llibres àrabs, sense anar més lluny, s'obren de la mateixa manera.

Els signes de puntuació també són diferents. El punt s'escriu amb un petit cercle (。), i la coma apunta cap al costat contrari a què estem habituats (、). A més, també hi ha claudàtors d'obertura (「」) i de tancament (」) (que, atenció, s'utilitzen de la mateixa manera que les nostres cometes), i altres signes de puntuació que tots coneixem, com els interrogants (?), o les exclamacions (!), entre d'altres.

El hiragana

Un cop feta una introducció general a l'escriptura japonesa, ens submergirem de ple en el tema que ens ocupa en aquesta primera lliçó: el sil·labari hiragana. Posa molta atenció en el quadre de la pàgina següent perquè te l'hauràs d'aprendre molt bé: és fonamental aprendre a llegir i escriure el hiragana amb fluïdesa com més aviat millor. Tingues en compte que per escriure cada un dels caràcters cal seguir un ordre determinat de traços (encara que no ho sembli, l'ordre de traços és molt important). Al final d'aquesta mateixa lliçó trobaràs una guia d'escriptura de cadascun dels caràcters bàsics del hiragana, amb detalls sobre l'ordre de traços de tots.

Aquest sil·labari, el hiragana, és el més utilitzat dels dos que existeixen: s'utilitza per escriure paraules pròpiament japoneses, en contrast amb el katakana, que s'usa principalment per a la transcripció d'estrangerismes, com veurem en la LL.2. Una paraula s'escriu en hiragana quan no es pot escriure en kanji, quan el kanji queda fora de la llista dels «kanji d'ús comú», o bé quan la persona que escriu no recorda el kanji corresponent a la paraula. De la mateixa manera, les partícules gramaticals (LL.16) i les desinències verbals s'escriuen amb els signes d'aquest sil·labari.

El hiragana és la primera cosa que aprenen els nens japonesos a classe de llengua; per tant, tots els llibres infantils de lectura estaran escrits íntegrament en aquest sil·labari. Més tard, a mesura que el nen va ampliant els seus coneixements, s'hi van introduint el katakana i els kanji.

Llista completa de caràcters hiragana															
Sons purs					Sons impurs					Diftongs					
あ	い	う	え	お											
a	i	u	e	o											
か	き	く	け	こ	が	ぎ	ぐ	げ	ご	きや	きゆ	きよ	kya	kyu	kyo
ka	ki	ku	ke	ko	ga	gi	gu	ge	go	ぎや	ぎゆ	ぎよ	gya	gyu	gyo
さ	し	す	せ	そ	ざ	じ	ず	ぜ	ぞ	しや	しゆ	しよ	sha	shu	sho
sa	shi	su	se	so	za	ji	zu	ze	zo	じや	じゆ	じよ	ja	ju	jo
た	ち	つ	て	と	だ	ぢ	づ	で	ど	ちや	ちゆ	ちよ	cha	chu	cho
た	ち	つ	て	と	だ	ぢ	づ	で	ど	ちや	ちゆ	ちよ	cha	chu	cho
な	に	ぬ	ね	の						にや	にゆ	によ	nya	nyu	nyo
な	に	ぬ	ね	の						にや	にゆ	によ	nya	nyu	nyo
は	ひ	ふ	へ	ほ	ば	び	ぶ	べ	ぼ	ひや	ひゆ	ひよ	hya	hyu	hyo
は	ひ	ふ	へ	ほ	ば	び	ぶ	べ	ぼ	びや	びゆ	びよ	bya	byu	byo
は	ひ	ふ	へ	ほ	ぱ	ぴ	ぷ	ぺ	ぽ	ぴや	ぴゆ	ぴよ	pya	pyu	pyo
は	ひ	ふ	へ	ほ	ぱ	ぴ	ぷ	ぺ	ぽ	ぴや	ぴゆ	ぴよ	pya	pyu	pyo
ま	み	む	め	も						みや	みゆ	みよ	mya	myu	myo
ま	み	む	め	も						みや	みゆ	みよ	mya	myu	myo
や		ゆ		よ											
や		ゆ		よ											
ら	り	る	れ	ろ						りや	りゆ	りよ	rya	ryu	ryo
ら	り	る	れ	ろ						りや	りゆ	りよ	rya	ryu	ryo
わ			を												
わ			(w)o												
ん															
n															

Descripció del sil·labari

Hi ha 46 sons bàsics, que són els que apareixen en la primera columna del quadre anterior. Aprèn-te primer aquests caràcters perquè llavors et serà infinitament més senzill memoritzar els anomenats sons «impurs» o «derivats».

Nota: Fixa't que hi ha dos hiragana que es pronuncien *ji* (じ i ぢ) i dos hiragana *zu* (ず i づ). Aquests parells es pronuncien exactament igual, però l'ús que se'n fa és diferent. Ara com ara, només et cal saber que la gran majoria de vegades utilitzarem じ i ず; els altres dos només es fan servir en casos molt concrets.

Els sons impurs (derivats d'altres sons) són en la segona columna. Observa que la síl·laba *ka* (か) es representa igual que *ga* (が), excepte pel fet que la segona té dues ratlletes més (la marca de sonorització o velarització) a la part superior dreta; passa exactament el mateix quan passem de la fila *s* a la *z*, de la *t* a la *d* i de la *h* a la *b*.

Fixa't també que per aconseguir els sons «p» només cal afegir un petit cercle (la marca oclusiva) a la part superior dreta dels hiragana de la fila *h*. Per exemple, は (*ha*) ⇒ ぱ (*pa*).

Per acabar, en la tercera columna trobem els diftongs, combinacions dels caràcters de la columna *i* (き *ki*, し *shi*, ち *chi*, に *ni*, ひ *hi* i み *mi*) amb els de la fila *y* (や *ya*, ゆ *yu*, よ *yo*), aquests últims escrits una mica més petits. Aquestes combinacions s'utilitzen per representar sons més complexos com ちゃ *cha*, ひょ *hyo* o ぎゅ *gyu*.

El so «l» no existeix en japonès. Per això, a l'hora d'escriure o pronunciar una paraula estrangera que inclogui una «l», l'haurém de substituir per una «r» suau. Per exemple, el nom *Laura* es pronunciarà *Raura*. No, no és una dada errònia ni ho has llegit malament: el japonès no té res a veure amb el xinès (en què passa el contrari i les «r» ens semblen «l» en boca d'un parlant xinès). Això provoca malentesos que, de vegades, poden ser força greus. Quantes vegades hem sentit algun graciós que imitava un japonès... parlant amb la «l»?

No et preocupis per aquest tema de moment, perquè no farem servir mai el hiragana per transcriure els nostres noms al japonès: això ho estudiarem en les lliçons 2 i 8.

Pronunciació

La pronunciació del japonès és increïblement senzilla per a un catalanoparlant, perquè podem imitar pràcticament tots els sons de manera gairebé natural.

- La «r» es pronuncia suau. Sempre com a *cara*; mai com a *carro*, ni tan sols a principi de paraula.
- La «sh», com a *xocolata*.
- La «j», com a *juglar* o *girar*.
- La «z», com a *zoològic*.
- La «g» es pronuncia sempre com a *guerra*, mai com a *girar* (fins i tot davant d'*i* i *e*)
- La «h» es pronuncia lleugerament aspirada, com a *Harry* o *hockey* (anglès).

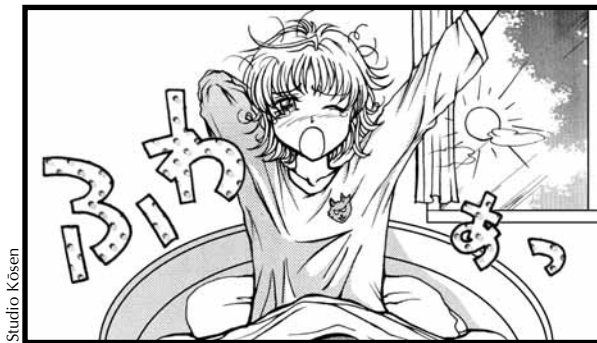
Tota la resta sona exactament igual que en català. Les vocals japoneses són, d'altra banda, les mateixes cinc que en castellà (a, e, i, o, u).

漫画例

Manga-exemples

Vegem ara alguns exemples de l'ús del hiragana. En aquest curs sempre veurem exemples extrets en l'origen de manga japonès autèntic per il·lustrar allò que hem explicat en les pàgines de teoria. Una imatge sempre val més que mil paraules...

a) Badall

Katsuko: ふわあつ。
fuwaa...
(Onomatopeia de badall)

En aquest primer exemple podem veure la Katsuko que s'aixeca del llit i diu: *fuwaa...* El dibuix i la postura del personatge fan evident el significat d'aquesta onomatopeia i, per tant, no ens estendrem en aquest aspecte.

Aquest manga-exemple demostra que practicar la lectura del hiragana amb qualsevol manga en japonès que puguis obtenir pot ser molt útil. Les onomatopeies i els efectes sonors escrits en aquest sil·labari, en les pàgines de còmic, són abundants; reconèixer-les i començar a llegir-les, encara que no n'entenguis el significat, és un primer pas molt satisfactori i una bona motivació per continuar estudiant japonès amb il·lusió i empenya. Tens un glossari d'onomatopeies a l'Apèndix III.

Nota: Com a curiositat, observa el petit caràcter *tsu* (つ) al final de l'exclamació. Aquest caràcter indica que el so anterior s'acaba bruscament, és a dir, que es talla de manera sobtada. En els còmics trobaràs freqüentment la «petita *tsu*» que indica un final sobtat, perquè s'hi utilitza sovint. Tanmateix, difícilment trobaràs aquest «efecte sonor» en altres tipus de text.

d) La «convivència» de hiragana, katakana i kanji

Tarō: わしよりハンサムなのは杉本 明だけだ
washi yori hansamu na no wa sugimoto akira dake da
 jo més bell que sugimoto akira només ser
Només l'Akira Sugimoto és més ben plantat que jo.

Sugimoto: わーい ありがとう へへへ...
waai arigatō he he he...
 guai! gràcies he he he
Vaja, doncs gràcies! He, he, he...

Aquest últim exemple té molt poca relació amb la resta de la primera lliçó. En el text podem observar una de les característiques més curioses i alhora representatives del japonès. Estem parlant de l'ús en una mateixa frase de les tres formes d'escriptura de l'idioma nipó: els dos sil·labaris (hiragana i katakana) i els kanji.

Observa que tot el text està escrit en hiragana, l'autèntic «esquelet» de les frases, excepte les paraules ハンサム *hansamu*, que prové de l'anglès i que, per tant, s'escriu en katakana (Ll.2), i 杉本明 *Sugimoto Akira*, que està escrit en kanji amb la lectura corresponent al costat en petits caràcters hiragana que anomenem *furigana*. Els *furigana* s'utilitzen sovint en textos de caràcter infantil o juvenil com els còmics *shōnen* (per a nois) o *shōjo* (per a noies) per donar als joves lectors que encara no dominen les lectures dels kanji un suport que els permeti llegir còmodament el text. No cal dir que, per a un estudiant de japonès, fer servir còmics d'aquesta mena per practicar la lectura és ideal per aprendre!

Nota: A la samarreta de Sugimoto diu *aho*, una paraula que significa «estúpid» (Ll.23).

Nota 2: Els noms propis de persona funcionen en japonès amb l'estructura cognom + nom, i no a la inversa. En aquest cas, 杉本 *Sugimoto* és el cognom i 明 *Akira*, el nom. Així, nosaltres anomenaríem aquesta persona «Akira Sugimoto».

Vocabulari: *Washi* = «jo» (utilitzat per la gent gran, Ll.7) | *yori* = «més que» | *hansamu-na* = «ben plantat» (de l'anglès «handsome») | *dake* = «solament» | *da* = verb «ésser», forma simple (Ll.7) | *arigatō* = «gràcies»).

1 En japonès s'utilitza un alfabet com a tal? A quantes lletres occidentals equival normalment un caràcter hiragana quan el transcrivim?

Quins tipus de signes s'utilitzen per escriure en japonès (3 tipus)?

3 Com sol trobar-se el text en els manga, horitzontalment i d'esquerra a dreta (estil occidental) o verticalment i de dreta a esquerra (estil tradicional)?

Per què se sol fer servir el sil·labari hiragana?

5 Escriu en japonès les síl·labes *te*, *mu*, *i* i *sa*.

Transcriu al català els signes hiragana següents: に, る, き i え.

7 Escriu en japonès les síl·labes *de*, *pi*, *da* i *za*.

Transcriu al català els signes hiragana següents: ぶ, ず, ぱ i じ.

9 Com formem sons complexos (diftongs) com ara *cha*, *hyo* o *jo*? Escriu-los tots tres en japonès.

Com es pronuncia en japonès la «r» de la paraula *Reiko*? Com la «r» de «cara» o com la «rr» de «carro»?

第1課

a	ニ	ア	あ		su	ニ	ス		
i	シ	イ			se	ニ	セ		
u	ウ				so	ソ			
e	エ				ta	ニ	タ	た	た
o	ニ	オ	お		chi	ニ	チ		
ka	カ	か	か		tsu	ツ			
ki	ニ	キ	き		te	テ			
ku	ク				to	ト			
ke	ケ	け			na	ニ	ナ	な	な
ko	コ				ni	ニ	に		
sa	ニ	サ	さ		nu	ヌ			
shi	シ				ne	ネ			

no	の			yu	ゆ	ゆ	
ha	は	は	は	yo	よ		
hi	ひ			ra	ら		
fu	ふ	ふ	ふ	ri	り		
he	へ			ru	る		
ho	ほ	ほ	ほ	re	れ		
ma	ま	ま		ro	ろ		
mi	み	み		wa	わ		
mu	む	む		wo	を		
me	め			n	ん		
mo	も	も					
ya	や	や					